

Beleidsplan Sociale Veiligheid Leonardo da Vincischool

Visie, doelen en uitgangspunten

De Vreedzame School als preventiekader

Uitgangspunt voor het beleid inzake sociale veiligheid op onze school is het programma van De Vreedzame School.

De Vreedzame School is een programma voor sociale competentie en democratisch burgerschap. Het programma helpt onze school een gemeenschap te vormen waarin we leerlingen actief aanspreken op hun verantwoordelijkheid voor elkaar, hun omgeving, voor de schoolgemeenschap en de samenleving.

Met De Vreedzame School besteden we aandacht aan basale sociale, emotionele en burgerschapscompetenties die wenselijk zijn in een democratische samenleving. Zoals je verplaatsen in een ander, op een democratische manier met elkaar beslissingen nemen, openstaan voor verschillen tussen mensen, constructief conflicten oplossen, omgangsvaardigheden en verantwoordelijkheid nemen voor de gemeenschap.

Wij willen kinderen op onze school zich niet alleen optimaal laten ontwikkelen in de academische vakken, zoals taal en rekenen, maar wij willen ook een bijdrage leveren aan de sociale en maatschappelijke vorming van leerlingen. Dat het ook goede mensen worden die op hun beurt een bijdrage aan de samenleving zullen leveren. Met elke generatie vormen we immers opnieuw onze samenleving.

Onze school dient ook een school te zijn waar álle kinderen, leerkrachten en ouders zichzelf kunnen zijn en zich veilig en prettig voelen. Alleen dan kunnen we leren. We doen veel om sociale veiligheid te bevorderen en om ongewenst gedrag zoals pesten te voorkomen. Hieronder werken we deze preventieve maatregelen nader uit.

Pesten

Wij spreken van pesten als er sprake is van:

- een negatieve intentie, bedoeld om een andere leerling leed te berokkenen;
- herhaaldelijke en langdurige blootstelling aan negatief gedrag/agressie van één of meer leerlingen;
- verschil in macht tussen pester en gepeste.

We maken onderscheid tussen pesten en *plagen*.

Bij plagen is het negatieve gedrag niet structureel tegen dezelfde leerling gericht en is de machtsongelijkheid veelal niet zo duidelijk aanwezig als bij pesten. De insteek bij plagen is bovendien eerder elkaar aan het lachen maken, dan dat er sprake is van een expliciet negatieve intentie en buitensluiten.

We leren leerlingen ook het onderscheid tussen pesten en een *conflict*. Een conflict is een verschil van mening of van belang (A wil dit en B wil dat).

Soms ontardt een conflict in een *ruzie*, als er sprake is van (fysiek of psychisch) geweld. Plagen kan vaak leiden tot een conflict: A wil dat B ophoudt en B vindt het leuk om er nog even mee door te gaan.

Pesten is van een andere orde. De machtsongelijkheid en de structurele gerichtheid op één persoon maakt het onvergelijkbaar met plagen. Pesten is weloverwogen en proactief, gebeurt niet per ongeluk of spontaan, en ook niet als gevolg van uitlokking.

Pesten behoort tot het repertoire van kinderen, en het wordt gevoed in een cultuur die gekenmerkt wordt door competitie en individualisme. Wij bieden op onze school een sterk tegenwicht: de klas, de school moet een positieve sociale gemeenschap te zijn, waarin een expliciete sociale en morele norm aanwezig is die ervoor zorgt dat we oog hebben voor

elkaar, dat we rekening houden met elkaar, dat we allemaal verantwoordelijkheid dragen voor de gemeenschap, en dat je het recht hebt om jezelf te zijn. Maar ook dat je dan de plicht hebt om ervoor te zorgen dat ieder ander dat recht heeft. Wij willen een school zijn waarin zorg voor elkaar centraal staat. Een school met een klimaat waarin sprake is van verbinding, eerder dan concurrentie of competitie. Een school met een 'inclusief' groepsklimaat, waarin niemand wordt buitengesloten. Op die manier voorkomen we in veel gevallen ongewenst gedrag als pesten. Als er toch gepest wordt grijpen we snel in. Zie hieronder.

Aanpak van pesten en sociale onveiligheid

Als er zich dus toch pestincidenten voordoen, gaan we altijd eerst na of het programma van De Vreedzame School (nog) goed wordt uitgevoerd in de betreffende groep. Als dit niet het geval is, wordt hier eerst aandacht aan besteed. Vervolgens is er soms meer nodig. We hanteren daarbij een glijdende schaal: van vroegtijdig ingrijpen bij plagen tot uiteindelijk (als alle andere middelen zijn uitgeput) schorsen of verwijderen van leerlingen. In de figuur hieronder zijn de stappen in de aanpak van pestproblemen aangegeven. In de navolgende paragrafen worden de onderscheiden stappen toegelicht.

De veiligheidsthermometer

We gaan structureel na of de doelen van De Vreedzame School wel gehaald worden, met behulp van de Vragenlijst Groepsklimaat*, die we jaarlijks afnemen. Daarnaast nemen we ook jaarlijks de Veiligheidsthermometer af, een instrument dat inzicht geeft in de *beleving* van de sociale veiligheid van de leerlingen, in de *feitelijke aantasting* van de sociale veiligheid en het *welbevinden* van de leerlingen.

Het bestaat uit twee versies: een voor de leerlingen van de groepen 2, 3 en 4, en een voor de leerlingen van de groepen 5, 6, 7 en 8.

Analyse van de resultaten vindt plaats op drie niveaus:

- * Op individueel niveau zal de groepsleerkracht de resultaten van zijn of haar leerlingen bekijken (de individueel ingevulde vragenlijst), en nagaan of er op individueel niveau direct actie nodig is. Bij opvallende zaken ligt het voor de hand om eerst een individueel gesprekje te voeren met de leerlingen die het betreft. Met name als leerlingen voor een score bij bepaalde vragen 'altijd' of 'onveilig' hebben gekozen (de meest negatieve score) is er reden voor zorg en nader onderzoek. Soms worden de antwoorden van leerlingen beïnvloed door recente, negatieve gebeurtenissen, en moet er niet zo zwaar getild worden aan de uitslag. Maar soms is er sprake van langdurige problematiek, en is er een aanpak nodig.
- * Ook op groepsniveau worden de resultaten geanalyseerd en besproken. Eerst vindt een analyse plaats van de mogelijke oorzaken van een negatieve uitslag. Herkent de groepsleerkracht de score? Komt de score overeen met de eigen indruk? Welke leerlingen zijn opvallend? Passend bij het gedachtegoed van Vreedzaam is een bespreking met de groep zelf. De groepsleerkracht vat de resultaten samen, en bespreekt deze met de groep.
- * Op schoolniveau (in de stuurgroep Vreedzaam, waarin ook de directie zitting heeft), worden de resultaten van alle groepen besproken. Hierbij gaat de aandacht uit naar een vergelijking van de verschillende groepen met elkaar én naar een vergelijking met voorgaande jaren. Is er sprake van een negatieve of een positieve ontwikkeling? Zo ja, hoe komt dat? Hierbij worden tevens de acties geëvalueerd die vorig jaar zijn ondernomen om de veiligheid te vergroten.

Om de sociale veiligheid in kaart te brengen, kunnen we binnen De Vreedzame School een Veiligheidscommissie in het leven roepen bij een kwestie die besproken moet worden: een commissie van leerlingen die zich buigt over hoe veilig de school is en wat er moet gebeuren

om de school nog veiliger te maken.

Dit is bijv. in 2017 aan de orde geweest i.v.m. het gebruik van de toiletten op school.

* *De vragenlijst Groepsklimaat en de Veiligheidsthermometer zijn onderdelen van het Kwaliteitszorginstrument, dat digitaal aan te schaffen is via de website www.devreedzameschool.nl.*

Het voorkomen van pesten en sociale veiligheid

Zoals we hiervoor al aangaven leggen we met het programma van De Vreedzame School fundament voor een sterk tegenwicht tegen pestgedrag. We noemen een paar belangrijke elementen van het programma, naast de wekelijkse lessen die leerlingen in alle groepen ondergaan.

Uitdragen van een positieve sociale en morele norm

Gedrag wordt voor een groot deel bepaald door de sociale norm in de omgeving. Leerlingen zijn gevoelig voor de vraag: 'wat wordt er hier van mij verwacht?' Om positief gedrag van leerlingen te stimuleren willen we expliciet een positieve sociale en morele norm uitdragen. Dit doen we onder andere door:

- een 'opstekerbord' in de hal waarop leerlingen gecompimenteerd worden voor iets wat ze hebben gedaan;
- de omgangsafspraken en het logo van De Vreedzame School hangen zichtbaar in de school;
- directe correctie van gedrag van kinderen dat haaks staat op de norm. We formuleren dit zoveel mogelijk positief en benoemen gewenst gedrag ('we gedragen ons rustig op de gang', i.p.v. 'je mag niet schreeuwen op de gang').
- aanwezigheid van de directeur bij de ingang van de school om de leerlingen 's ochtends te begroeten, hen aan te spreken op rennen, een opsteker te geven, belangstellend te informeren, enzovoort.

De klas en school: een gemeenschap

We willen alle leerlingen het gevoel geven dat ze onderdeel zijn van de leefgemeenschap die de school en de klas vormen, dat hun aanwezigheid 'verschil maakt' en dat de klas of de school minder leuk zijn als hij of zij er niet bij is. Dit doen we onder andere door kinderen veel te laten samenwerken met verschillende leerlingen (met behulp van coöperatieve werkvormen), door samen omgangsafspraken te maken, samen te bedenken welke taken er in de klas zijn en die met elkaar verdelen, of als klas presentaties voor andere klassen te verzorgen. In het begin van het schooljaar besteden we veel aandacht aan de vorming van een positieve groep in alle klassen (met de lessen van blok 1 van De Vreedzame School). Het voorgaande heeft evenzeer betrekking op de school. Het maakt veel uit of leerlingen zich verbonden voelen met de school als geheel als zij de school als een gemeenschap ervaren. Die gemeenschap bestaat dan – als het goed is – uit alle andere leerlingen, alle leerkrachten en alle ouders. Op onze school vinden we het daarom belangrijk dat leerlingen alle leerkrachten kennen en andersom. Ook de directie en IB streven ernaar alle kinderen van naam te kennen en zo ook de namen van ouders. Elkaars naam kennen en nieuwsgierig zijn naar elkaar vinden wij van cruciaal belang om samen te participeren in deze gemeenschap. Daarnaast zorgen we ervoor dat nieuwe leerkrachten zich altijd voorstellen aan de hele school, dit kan middels een klassenbezoek of een stukje in de nieuwsbrief. We (de klasgenootjes) geven nieuwe leerlingen een rondleiding door de school en stellen de leerlingen aan alle leerkrachten voor. We streven ernaar om ook ouders te informeren over de komst van een nieuwe leerling.

Investeren in de relatie met de leerlingen

We vinden het heel belangrijk dat alle leerlingen een goede relatie hebben met hun eigen leerkracht. Dat is een belangrijke voorwaarde voor een gevoel van veiligheid. We vragen van onze leerkrachten dat ze investeren in het leren kennen van de eigen leerlingen en in de onderlinge relatie. Ieder kind moet voelen dat het er toe doet, dat de leerkracht het fijn vindt dat hij of zij er vandaag weer is. Alle leerkrachten zorgen ervoor dat ze aan het begin van het jaar tussen de bedrijven door met iedere leerling een gesprekje voeren over persoonlijke zaken als: dingen waar ze tegenop zien, die ze leuk vinden of spannend, hoe het thuis gaat en wat ze graag doen na schooltijd.

Leerlingen worden medeverantwoordelijk

Als de klas een gemeenschap is, dan voelen leerlingen zich betrokken bij en medeverantwoordelijk voor wat er gebeurt in de klas. Bij ons op school krijgen leerlingen een stem, en leren zij die stem op een verantwoorde wijze te gebruiken. We geven leerlingen niet zozeer een stem om op te komen voor hun eigen belang, maar we willen dat ze zich medeverantwoordelijk gaan voelen voor het algemeen belang. We willen dat zij hun steentje bijdragen aan het algemeen belang, aan de gemeenschap. En daar zullen ze zich eerder verantwoordelijk voor voelen als ze ook echt mogen meedenken en als ze serieus worden genomen.

Zo werken we met leerling-mediators, met commissies in de klas, met schoolcommissies rond klas-overstijgende zaken, en met groepsvergaderingen waarin leerlingen mee mogen beslissen over zaken die hun aangaan. We laten oudere kinderen jongere kinderen helpen bij allerlei activiteiten. En – specifiek gericht op ongewenst gedrag als pesten – leren we de leerlingen dat ze op kunnen en moeten komen voor gepeste medeleerlingen, dat ze ‘verdedigers’ kunnen zijn.

Opstekers

We streven dus naar een positief sociaal klimaat, waarin ieder kind zich veilig voelt, waarin respect is voor elkaar en waarin iedereen makkelijk samenwerkt met iedereen. Een op het eerste gezicht eenvoudig, maar zeer belangrijk middel om hier toe te komen is het geven van ‘opstekers’, of complimenten.

Kinderen (niet alleen kinderen, dat geldt helaas ook voor ons volwassenen) hebben de neiging om de negatieve gedragingen te benoemen, en het positieve als vanzelfsprekend te beschouwen. In De Vreedzame School leren we iedereen heel bewust positief gedrag te benoemen in de vorm van een ‘opstecker’.

Als iedereen in de groep in staat is om elkaar complimenten te geven, en zo hun waardering voor elkaar uit te spreken, ontstaat er langzamerhand een steeds positievere sfeer in de groep. En daarmee een cultuur waarin het normaal is om de nadruk te leggen op wat goed gaat. Een klimaat waarin kinderen zich gehoord en gezien voelen, zich gewaardeerd weten, het gevoel hebben dat het er toe doet dat ze er zijn.

Een grondwet: basisregels in de school

Pesten lijkt vaker voor te komen in een weinig gestructureerde omgeving en in een omgeving waar leerlingen onvoldoende voelen wat de sociale norm is. Duidelijke regels in de klas en in de school zijn dus van belang.

Bij ons op school hebben we een **grondwet**: een set **basisregels** die vervolgens uitgewerkt kunnen worden in concrete verwachtingen ten aanzien van het gedrag.

Die regels komen voort uit onze pedagogische doelstellingen (de belangrijkste waarden) van de school. De Vreedzame School biedt hiervoor een expliciet pedagogisch kader. Zoals eerder vermeld, is het streven met het programma van De Vreedzame School dat leerlingen:

- op een democratische manier gezamenlijk besluiten kunnen nemen;
- conflicten constructief kunnen oplossen;

- zich zorgzaam en verantwoordelijk opstellen ten aanzien van de gemeenschap;
- openstaan voor verschillen tussen mensen.

Deze doelen zijn terug te vinden in de thema's van de lesblokken, in positieve bewoordingen gevat:

- 1 We horen bij elkaar
- 2 We lossen conflicten zelf op
- 3 We hebben oor voor elkaar
- 4 We hebben hart voor elkaar
- 5 We dragen allemaal een steentje bij
- 6 We zijn allemaal anders.

Onze grondwet luidt:

- **De school is van ons allemaal**
- **We benaderen elkaar positief**
- **Samen leren in een rustige werksfeer**
- **We horen en helpen elkaar**
- **Conflicten lossen we op**
- **We stoppen als de ander dat wil**
- **We missen je als je er niet bent**

Van grondwet naar groepsregels en omgangsafspraken

We introduceren in de eerste week van het nieuwe schooljaar de grondwet op een gezamenlijke bijeenkomst aan alle kinderen en ouders. Zo wordt meteen aan het begin van het schooljaar de trend gezet: 'Zo doen we het hier op school!'

Om kinderen duidelijk te maken om welk gedrag het gaat bij de regels, demonstreren leerkrachten en kinderen in die bijeenkomst gedrag dat wel en niet bij de regels hoort. Zo worden de omgangsregels met elkaar gedeeld en snapt iedereen wat er met de regels wordt bedoeld. De introductie tijdens een bijeenkomst met de hele school versterkt het besef dat deze regels 'van ons allemaal' zijn.

De regels vormen op deze manier een kader voor gewenst gedrag: 'Zo doen we het op onze school!' Deze regels zijn vervolgens zichtbaar in de algemene ruimtes en in iedere groep. Ze staan ook op onze website en in de schoolgids.

Deze **basisregels** vormen een soort 'kapstok' waaraan de **groepsregels** worden 'opgehangen'. In de lessen van De Vreedzame School (in blok 1) wordt samen met de leerlingen gesproken over de grondwet, de eigen groepsregels en de omgangsafspraken die elke klas met elkaar wil maken om ervoor te zorgen dat het voor iedereen in de klas prettig en veilig is. De regels worden door volwassenen opgesteld, de leerlingen maken samen (omgangs)afspraken. Aan het begin van het jaar, tijdens blok 1, maakt iedere leerkracht in zijn of haar groep bekend welke **groepsregels** er gelden in de klas. Daarbij wordt de link gelegd met de grondwet op schoolniveau, zodat kinderen begrijpen dat de groepsregels afgeleid zijn van de grondwet. 'De grondwet geldt voor de hele school en dit zijn de regels van de groep!' Om die reden zijn de grondwetregels in iedere groep aanwezig. Vervolgens wordt in elke groep samen met de leerlingen **omgangsafspraken** gemaakt en op een afsprakenposter vastgelegd: 'Zo willen we het in onze groep'.

Aanleren en handhaven van gedragsregels

Met het opstellen van gedragsregels zijn we er nog niet. Gedrag dat bij een bepaalde regel hoort, moet vrijwel altijd worden **aangeleerd**. Dus, zeker bij jonge leerlingen, oefenen we de gedragsregels met de hele klas.

Maar het opstellen van regels en het aanleren van het bijbehorende gedrag op zich, is ook nog niet voldoende. Het **handhaven** van regels vraagt ook bepaald **gedrag van de**

leerkracht (of andere volwassenen in de school).

Bijvoorbeeld:

- modelgedrag vertonen;
- leerlingen herinneren aan de regel;
- leerlingen bevragen als ze zich toch niet aan de regel houden en een opsteker geven als ze het vervolgens wel doen;
- met de leerlingen meelopen, of boven of beneden staan kijken op de trap;
- leerlingen aanspreken die zich niet aan de regel houden.

Om het naleven van gedragsregels te bevorderen, is het tevens van belang dat:

- alle leerkrachten in de klassen (indien nodig) regelmatig terugkomen op een of meer regels waar de leerlingen moeite mee hebben, door de gedragsinstructie in de klas te herhalen;
- alle volwassenen in de school helpen bij het toezicht houden op het naleven van de regel; het team maakt afspraken over wie op welke plek toezicht houdt.

Conflicthantering (onderdeel van de escalatieladder).

Bij het oplossen van een conflict hanteren we de volgende stappen:

Heb je een conflict?

Dan proberen we dit altijd op te lossen. Daarin kun je als kind zelf al een aantal stappen zetten.

Stap 1. Je zegt: 'Stop hou op!'.

Stap 2. Word rustig / koel af.

Stap 3. Vraag of de ander het samen met jou wil oplossen.

Stap 4. Bedenk samen een goede oplossing.

Stap 5. Maak het goed.

Lukt je dit niet..

Stap 6. Ga naar je leerkracht en meld om welk conflict het gaat en dat je hulp nodig hebt bij het oplossen.

Stap 7. Samen met je leerkracht bepaal je of je:

- a. naar een mediator gaat
- b. het met de leerkracht gaat oplossen

De volwassenen maakt uit of dit om pesten of plagen gaat.

Bij plagen is het negatieve gedrag niet structureel tegen dezelfde leerling gericht en is de machtsongelijkheid veelal niet zo duidelijk aanwezig als bij pesten. De insteek bij plagen is bovendien eerder elkaar aan het lachen maken, dan dat er sprake is van een expliciet negatieve intentie en buitensluiten.

We leren leerlingen ook het onderscheid tussen pesten en een *conflict*. Een conflict is een verschil van mening of van belang (A wil dit en B wil dat).

Soms ontardt een conflict in een *ruzie*, als er sprake is van (fysiek of psychisch) geweld. Plagen kan vaak leiden tot een conflict: A wil dat B ophoudt en B vindt het leuk om er nog even mee door te gaan.

- a. **Je gaat naar een mediator als het gaat om plagen of om een conflict dat hieruit voortgekomen is. → ga door naar stap 8**
- b. **De leerkracht lost samen met jullie het probleem op wanneer het gaat om pesten of een fysieke ruzie. → ga door naar stap 10**

Stap 8. Als je een mediatie met leerlingen gaat doen, houd je je aan de volgende afspraken:

- Je gaat naar de mediators van vandaag (zichtbaar in de hal) en spreekt een mediatie af.
- De mediatie vindt plaats op het plein in de mediatorscirkel of in de mediatieruimte op de tweede etage. De deur blijft daarbij open.
- Beide partijen doen hun best om het conflict op te lossen.
- Je volgt de aanwijzingen van de mediators op.
- Een mediatie duurt maximaal 15 minuten, lukt het niet om het conflict op te lossen of heb je ergens hulp bij nodig loop je naar Kris (gymzaal) of Helmi (IB).
- Een conflict lossen we op voor het einde van de schooldag tenzij anders besloten wordt.
- Beide partijen melden samen aan de betrokken leerkrachten of het conflict is opgelost, hoe dit gebeurd is en wat er wellicht nog nodig is.

Is het niet gelukt...

Stap 9. Je lost het conflict op een ander moment op met behulp van de leerkracht.

Stap 10. De leerkracht zorgt dat deze op de hoogte is van het conflict en brengt bij pesten, een ruzie of een fysiek conflict de ouders van beide partijen op de hoogte.

Stap 11. De leerkracht maakt een korte aantekening van de aard van het conflict in Parnassys.

Bij het overtreden van de regels: zinvol straffen

Er zullen altijd situaties zijn waarbij leerlingen de regels overtreden en zich niet houden aan afspraken. Bij ernstige overschrijdingen van de grenzen zijn maatregelen of straffen nodig. Uiteraard straffen we bij ons op school af en toe leerlingen. We zijn ons er echter ook van bewust dat straffen niet altijd leidt tot de gewenste gedragsverandering, eerder tot meegaandheid: het volgen van de regels uit angst voor maatregelen. Het bezwaar hiervan is dat de leerling niet zelf nadenkt, niet reflecteert op zijn of haar eigen gedrag en op alternatieven voor dat gedrag. Er zijn enkele voorwaarden voor een 'zinvolle' straf, een straf die wel kan leiden tot verandering van gedrag. Wil een straf zinvol zijn, dan moet rekening worden gehouden met de behoefte van de leerling aan relatie, autonomie en competentie:

- **Relatie:** we spreken de leerling individueel aan, op zo'n manier dat de relatie niet verbroken is. We laten zien dat het om het gedrag gaat en niet om de persoon. We helpen hem of haar de fout te herstellen. ('Wout, ik vind je een leuke jongen hoor, maar wat je nu hebt gedaan, kan echt niet!')
- **Autonomie:** We zorgen ervoor dat de leerling mede-eigenaar wordt van het probleem, van het vinden van een oplossing, het maken van een plan en het uitvoeren van dat plan. ('Wat heb je bedacht om dit te gaan oplossen?')
- **Competentie:** We gaan ervan uit dat de leerling zelf met een goede oplossing komt en die ook uitvoert. En we laten onze waardering blijken als dat lukt. ('Ik weet zeker dat je daartoe in staat bent. Zo ken ik je. Fijn dat je dat zo hebt gedaan!')

Een ander belangrijk aspect van een 'zinvolle' straf is **eigenaarschap**. Straffen kunnen tot gedragsverandering leiden als de dader de straf als zinvol ervaart. Dat gebeurt vaak pas als de leerling mede-eigenaar wordt van het probleem en vervolgens zelf wil nadenken over de oplossing ervan. We steken dus eerst tijd en energie in het bewust maken van de leerling dat het vooral zijn of haar probleem is. Daarna kan de leerling gevraagd worden of hij of zij er iets aan wil doen en indien dat het geval is, luidt de vraag: 'En hoe denk je het op te lossen?' De 'straf' zal dan in het licht komen te staan van 'herstellen': soms daadwerkelijk de (fysieke) schade herstellen, soms het vertrouwen weer winnen, enzovoort.

Toezicht bij ons op school

Het houden van toezicht is van groot belang wanneer we de veiligheid willen garanderen bij ons op school. Leerlingen hebben (naast gelegenheid om te oefenen met zelfstandigheid, en naast ondersteuning daarbij van volwassenen) ook altijd toezicht nodig. Leerlingen houden zich niet vanzelfsprekend aan regels en zijn geneigd grenzen te verkennen. Ze hebben het nodig dat die grenzen worden aangegeven door volwassenen. Bovendien kan in een situatie waarin onvoldoende toezicht en dus onvoldoende 'leiding' is, onveiligheid in een groep leerlingen sluipen.

De risicovolle periodes op een schooldag zijn de overgangen van bijvoorbeeld de klas naar het gymlokaal of naar het schoolplein, de pauzes op het plein, het overblijven en de tijdstippen vlak voor of vlak na het begin van de school.

Wij hebben met ons team en de aanbieders van de TSA duidelijke afspraken gemaakt rondom het toezicht bij verschillende situaties:

- Bij in- en uitgaan van de school
- Gymzaal en doucheruimtes
- Naar binnen en naar buiten gaan, gebruik trappen
- Werken op de gangen
- Schoolplein (pauzes en TSA)

Behalve de afspraken die we als team hebben gemaakt over ons eigen gedrag bij het toezicht, hebben we samen met de leerlingen geformuleerd welk gedrag van de leerlingen in welke situaties wordt verwacht.

Bij het in- en uitgaan van de school:

Op onze Vreedzame School vinden we het belangrijk dat de kinderen, de ouders en andere bezoekers zich welkom voelen in onze school. We willen aan de kinderen laten merken dat elk kind er toe doet ('Het is belangrijk dat jij er bent!'). Het in- en uitgaan van de school is een uitgelezen kans om op een ontspannen manier contact te maken met kinderen én ouders uit de verschillende groepen. Alle professionals in de school zijn hier zowel in de ochtend als in de middag bij betrokken. We hebben hierover de volgende specifieke afspraken gemaakt:

- De entree van de school ziet er uitnodigend en verzorgd uit.
- Er zijn afspraken over de tijd waarop de deur open- en dichtgaat.
- De directeur en de interne begeleider staat bij de deur als deze open gaat en verwelkomt elk kind persoonlijk door hem/ haar goedemorgen te wensen.
- De ouders worden aangekeken en begroet.
- De leerkrachten staan bij de deur van het lokaal en verwelkomen de kinderen met begroeten en het geven van een hand.
- We leren kinderen dat het normaal is om iemand 'goedemorgen' te wensen, door een voorbeeld te zijn voor dit gedrag.
- Alle professionals hebben een vaste plek bij het in- en uitgaan van de school. Zij houden daarbij ook goed zicht op de trappen en gangen.
- De leerkrachten voelen zich verantwoordelijk voor álle kinderen en stralen dit ook uit.
- Er wordt op een vriendelijke doch duidelijke manier omgegaan met telaarcomers. Hier zijn afspraken over gemaakt.

Bij gymnastiek

- We lopen op een afgesproken manier naar de gymzaal en terug naar de klas.
- In de kleedkamers gedragen we ons volgens duidelijk afgesproken regels.
- De gymdocent houdt toezicht tijdens het douchen, waar nodig springt de leerkracht op tijd bij.
- We helpen bij het klaarzetten en opruimen van de materialen.
- We geven bij binnenkomst de gymleerkracht een hand.
- Conflict lossen we met elkaar op.

- Tijdens de les kun je andere kinderen opstekers geven
- De gymleerkracht maakt in de gymlessen gebruik van de methodiek Vreedzaam. Dit is ook zichtbaar op het bord in de zaal.

Naar buiten/ naar binnen gaan (opgesteld juni 2017):

- Alle groepen gaan in de rij naar buiten en naar binnen.
- We lopen rustig en gaan direct naar buiten.
- Er wordt gewerkt met een stiltewacht, de leerlingen zijn stil. Er staat bij iedere klapdeur een leerling die zorgt dat de andere leerlingen stil zijn.
- Toilet bezoek je voor het buitenspelen of erna. Bij hoge nood ga je beneden.
- De deuren zijn dicht (zakjes tussen de deuren uit).

In de pauze of tijdens de TSA binnen blijven:

- Kinderen zijn tijdens de pauzes niet alleen binnen.
- Om 13.00 uur gaan alle leerlingen naar buiten (na de TSA), er mag beneden geplast worden er mogen geen spulletjes gehaald of gebracht worden uit het lokaal. De school is leeg.
Alle leerkrachten sturen de leerlingen naar buiten weg die toch nog binnen zijn.
- Spreekbeurten voorbereiden gebeurt op een ander tijdstip dan in de pauze.
- Wanneer een leerling ziek is, kan deze even in de teamkamer zitten tijdens de pauze.
- Leerkrachten halen na de TSA de leerlingen op tijd op, zodat de wisseling goed verloopt.

Werken op de gangen:

- Er wordt in de gangen in rust aan een taak gewerkt.
- De leerkracht van de groep houdt in de gaten of dit ook lukt en draagt hiervoor verantwoordelijkheid.
- We doen ons best om in de ochtend rust te hebben in de hal en de gangen, zodat de klassen rustig kunnen werken.
- De hal wordt verdeeld in 4 werkplekken (voor de 4 groepen). Merle en Sabine delen de hal opnieuw in. Iedere groep krijgt een hoek.
- We houden allemaal de hal netjes, zetten stoelen recht en ruimen rondslingerend materiaal op. Er kan ook een klassentaak van gemaakt worden.
- Kinderen maken geen toetsen op de gangen
- Kinderen werken niet voor straf op de gang (dan gebruik je de time-out klas).
- Verdeelkinderen gaan naar een verdeelklas, op de gang worden geen verdeelde kinderen geplaatst.

Manier van toezicht houden op het plein:

- We willen zicht op het hele plein.
Wanneer we rondjes lopen zien we steeds één kant van het gebouw niet. We kiezen dus punten waar we gaan staan (lopen op en neer) zodat we het hele plein zien. Dit kan bijvoorbeeld bij de lolly zijn en bij de schommels.
- We houden actief toezicht, dat wil zeggen dat we niet wachten tot kinderen naar ons komen, maar wanneer we denken dat het niet goed loopt grijpen we actief in en vragen we of we de kinderen kunnen helpen. - Kleine plekje (zoals achter de containers etc. zijn voor nu even verboden terrein omdat we geen zicht hebben op wat de kinderen daar doen).

Commissies van leerlingen

Wij kiezen ervoor als school om bij het bevorderen van de sociale veiligheid binnen de school zoveel mogelijk de leerlingen in te schakelen. Zodra er een gevoel van onveiligheid wordt gesignaleerd, bespreken we dat in het team én we betrekken de leerlingen erbij om na te

denken over wat er nodig is om een als onveilig ervaren situatie of locatie weer veilig te maken. Dat doen we o.a. met behulp van commissies.

Wanneer het gaat om een situatie waarbij de hele school betrokken is, vragen we uit alle groepen een leerling te laten deelnemen aan het overleg binnen de commissie, eventueel door de groep op democratische wijze gekozen. Soms gaat het alleen een deel van de leerlingen aan of slechts één groep; dan zijn alleen de leerlingen uit die groep betrokken bij de commissie.

Leerling commissies hebben de afgelopen jaren afspraken gemaakt over o.a.:

- Toiletgebruik (2017)
- Fietsenstalling (1 x per jaar een actie)
- Heely's (2016)

Ingrijpen bij plagen

We zijn attent op **plaagsituaties** in en rond de school. Plagen speelt zich soms af op de grens van het aanvaardbare, en kan makkelijk overgaan in ruzie, of zelfs pesten. We besteden er in de lessen van blok 1 aandacht aan. Als plagen serieus wordt, ondersteunen we de geplaagde leerling om het plagen te laten stoppen en spreken de plager aan op zijn of haar gedrag. Soms schakelen we een buddy in: een medeleerling die de geplaagde leerling helpt de plager te laten stoppen. Ook kunnen we de mediators vragen te helpen. Voor de stappen in de mediatie bij plagen zie blz. 6 onder het kopje 'conflicthantering'.

Ingrijpen bij pesten: de oplossingsgerichte pestaanpak (OPA)

Hoeveel we ook doen aan preventie, pesten kan altijd nog voorkomen. Als er toch pestincidenten zijn, dan is het uiteraard zaak om eerst na te gaan of aan de preventieve kant nog wel voldoende wordt gedaan, zoals in het voorgaande is beschreven (en of het programma van De Vreedzame School (nog) wel goed wordt uitgevoerd). Maar soms is er meer nodig.

De stappen die we nemen wanneer we een signaal krijgen van pesten:

- 1. Gesprek over wat er aan de hand is, met de leerling en/of ouders**
- 2. Kijk naar het stroommodel pesten in bijlage 2.**

In de eerste plaats vragen we altijd aan andere leerlingen om te helpen. Met name populaire leerlingen kunnen belangrijk zijn als 'verdedigers'.

Als er meer nodig is hanteren wij een aanpak van pesten die goed past bij de uitgangspunten van De Vreedzame School: de Oplossingsgerichte Pestaanpak (OPA), vanuit de No blame methodiek (zie bijlage 5). De aanpak bestaat uit een aantal achtereenvolgende gesprekken tussen een leerkracht (of IB-er) en leerlingen. Eerst met de gepeste leerling alleen. Vervolgens met een zorgvuldig samengestelde groep leerlingen, inclusief de pester(s). Dit is de groep die voor verandering en steun gaat zorgen. Belangrijke elementen van de aanpak zijn: geen schuld, verwijten of straf; we gaan uit van het goede in ieder kind. We moedigen empathie aan en we maken iedereen samen verantwoordelijk. Deze aanpak is positief en oplossingsgericht, en de pester krijgt de kans zijn of haar gedrag te veranderen (vaak zit een pester vast in een rol die hij/ zij eigenlijk niet (meer) wil, maar weet niet goed hoe dat veranderd kan).

In deze aanpak worden meestal de volgende stappen onderscheiden:

- 1. *Gesprek met het gepeste kind.*** De leerkracht (of een ander teamlid van de school) praat met het -gepeste kind over de situatie, vraagt of hij of zij hulp wil, en stelt met hem of haar de steungroep samen. Dit is een gemengde groep van zijn zo'n 5 tot 8

medeleerlingen, waaronder leerlingen die de gepeste noemt als mogelijke helpers, maar ook de pester en meelopers of buitenstaanders; liefst ook een verdeling van jongens en meisjes.

We vragen in dit gesprek aan de leerling of hij of zij wil dat de ouders op de hoogte zijn van de gesprekken. Als een externe of een andere volwassene (niet de eigen groepsleerkracht) binnen de school deze gesprekken gaat voeren, lichten we de ouders altijd in.

2. **Gesprek met de steungroep.** Hierbij is het gepeste kind niet aanwezig. In dit gesprek wordt de steungroep uitgenodigd om de gepeste medeleerling te gaan helpen. Ze worden uitgenodigd om met ideeën en voorstellen te komen. Dit alles met als doel dat het pesten moet stoppen. De kinderen voeren hun plannen en ideeën de dagen/ weken na het gesprek uit (denk aan bijv. voor het kind opkomen waar nodig, een speelafpraak na school maken, in de pauze het kind vragen mee te doen met een spel). Deze plannen worden genoteerd en gemonitord door de begeleidende leerkracht.
3. **Tweede gesprek met de gepeste.** Na ongeveer een week bespreekt de leerkracht hoe het nu gaat met de gepeste. De begeleider checkt of de steungroep zich daadwerkelijk aan de afgesproken plannen heeft gehouden
4. **Tweede gesprek met de steungroep.** Na ongeveer een week is er ook weer een gesprek met de steungroep, waarin ieder lid de gelegenheid krijgt om te praten over wat hij of zij heeft gedaan en met welk resultaat.

Soms moet deze cyclus nog een of meerdere keren herhaald worden, om er voor te zorgen dat het interactiepatroon blijvend verandert.

In onze school zijn de Vreedzame school coördinatoren in staat om de No blame methodiek te verzorgen en leerkrachten hierbij te helpen.

Digitaal pesten

Digitaal pesten, online pesten of cyberpesten is een nieuwe vorm van pesten, maar de basis van de aanpak is dezelfde als bij 'klassiek' pesten. Wat je in het 'echte leven' niet mag, mag je online ook niet! Dat online communiceren anders verloopt dan offline communiceren en risico's met zich mee brengt, daarvan zijn kinderen zich, zeker op de basisschool, nog niet altijd bewust. Daarom vinden wij het belangrijk om kinderen leren om te gaan met sociale media. We voeden kinderen (mede) op tot *digitaal* burger.

We hebben duidelijke afspraken gemaakt over digitaal pesten en over online communiceren. Vanaf het moment dat mobieltjes een rol gaan spelen in de groep, gaat de groepsleerkracht met de groep in gesprek over de manier waarop ze hiermee om kunnen gaan. We zetten direct ook op dit terrein een duidelijke norm neer: 'Zo doen we dat hier op school met sociale media!' De leerkrachten maken hiervoor ook een afsprakenposter in de klas.

Problemen op dit gebied worden direct gebruikt als 'teachable moments', als een gelegenheid om afspraken te maken over het gebruik van sociale media, bijvoorbeeld de groepsapp.

Ook bij digitaal pesten spelen we zo vroeg mogelijk in op signalen. We stimuleren leerlingen zelf om incidenten direct te melden bij de leerkracht. Vervolgens nemen we onmiddellijk de tijd om hierover met de leerling(en) te praten.

Afhankelijk van wat de betrokken leerling hierin aangeeft en afhankelijk van onze inschatting of dit in de groep besproken kan worden, maken we dit bespreekbaar in de groep. Dit doen we alleen als de betrokken leerling (eventueel in overleg met zijn of haar ouders) dit zelf wil. In het kader van De Vreedzame school besteden we vanaf groep 6 binnen de Vreedzame school regelmatig aandacht aan online communiceren.

Herstelgesprekken

De hiervoor beschreven Oplossingsgerichte pestaanpak is niet altijd mogelijk, of geeft soms geen resultaat: de pester stelt zijn of haar gedrag niet bij. Soms zijn de pestsituaties zo

ernstig dat er iets anders moet gebeuren. Of soms wil de gepeste leerling niet meewerken. Soms valt de pester in herhaling en komt de grens van het toelaatbare in de school in het vizier.

Ter bescherming van de gepeste leerling zullen we – als alle pogingen (inclusief externe hulpverlening en een laatste waarschuwing) geen resultaat hebben gehad - moeten overgaan tot schorsing of verwijdering. Een dergelijke noodoplossing is natuurlijk geen oplossing van het probleem. Vaak blijven de leerlingen elkaar ontmoeten in de buurt. Het onopgeloste probleem krijgt dan mogelijk een vervelend vervolg buiten school. Om die reden geven we, voordat de fase van schorsing en/of verwijdering ingaat, aan de betrokkenen een laatste kans om de situatie te herstellen.

We gebruiken hierbij de vorm van herstelgesprekken. De betrokken partijen komen bij elkaar met als doel om de 'schade' te herstellen. Het gaat dan niet alleen om herstel van de (materiële of emotionele) schade, maar vooral ook om het herstel van de relatie. Naast de pester en het gepeste kind worden bij voorkeur ook anderen (familieleden, vrienden, andere betrokkenen) bij het gesprek betrokken. Een voorwaarde voor een dergelijk herstelgesprek is uiteraard dat de pester (en diens ouders) verantwoordelijkheid willen nemen voor het aangedane leed, het aanhoren van het verhaal van het gepeste kind (en diens ouders) over de zware gevolgen van het pesten, en dat zij bereid zijn excuses te maken. De basisvragen die centraal staan bij herstelbijeenkomsten zijn:

- Wat is er gebeurd?
- Wat dacht je op dat moment en hoe denk je er nu over?
- Wie is er door het gebeurde beschadigd, benadeeld, en hoe?
- Hoe zorgen we ervoor dat iedere betrokkene zijn kant van het verhaal kan laten horen?
- Wat is nodig om te herstellen wat er is gebeurd?
- Wat leren we hiervan voor de toekomst?

Escalatieladder

De escalatieladder (bijlage 4) die wij op school hanteren om ontoelaatbaar gedrag te hanteren en te zorgen voor de veiligheid van kinderen en leerkrachten, bestaat uit 3 stappen.

1. Conflicthantering

Dit is de eerste stap (onderdeel van de Vreedzame school) en beschrijft de manier waarop we conflicten oplossen. Zie ook bladzijde 6.

2. Storend gedrag

Leerlingen die het gevoel van veiligheid van anderen schade toebrengen door hun houding of gedrag (te denken valt aan: vechten, slaan, bedreigen, schelden e.d.) waardoor medeleerlingen en/of leerkrachten zich onveilig voelen, kiezen ervoor zich niet aan de schoolregels te houden en op die manier hun verbinding met de groep te verbreken. Zie hiervoor het protocol storend gedrag in de bijlage:

- Deze leerlingen worden voor een dag/dagdeel buiten de groep geplaatst.
- De ouders worden hiervan in een gesprek op de hoogte gesteld door middel van een gesprek met de leerkracht en IB. De leerkracht bespreekt met de leerling hoe ervoor gezorgd kan worden dat het gewenste gedrag wel wordt vertoond.
- De directie wordt in kennis gesteld.
- De leerling mag de volgende dag in de eigen groep laten zien dat hij/ zij zich wel aan de schoolregels kan houden. Verschillende vormen van hulp kunnen hiertoe worden ingezet.

3. Schorsing en verwijdering

Wanneer de veiligheid van leerlingen, leerkrachten, ander personeel of ouders in het geding is, is optreden geboden. Daarbij hoeft het niet alleen om de fysieke veiligheid te gaan; het kan ook de sociale en emotionele veiligheid betreffen. Als er een noodzaak is om stevig op te

treeden, dan hanteren we een AWBR breed protocol dat voor alle betrokkenen helder aangeeft welke stappen worden gezet als er sprake is van een extreme situatie.

Als een dergelijke situatie zich herhaaldelijk voordoet, volgt er een gesprek tussen school en ouders. Hierin wordt nagegaan welke extra begeleiding en afspraken nodig zijn.

Tevens worden de ouders op de hoogte gesteld van een vervolprocedure als het gedrag niet tijdig in positieve zin verandert.

Als zich – na dit gesprek – toch weer een vergelijkbare situatie voordoet, worden de ouders opgebeld en gevraagd hun kind te komen halen of de volgende dag thuis te houden.

Ook dan mag het kind de dag erna weer in de groep terugkeren.

Wanneer ongewenst gedrag zich blijft herhalen, kan de school overgaan tot een officiële schorsing. Ouders moeten de leerling dan gedurende een dag of langer thuishouden.

De school zorgt voor passend werk dat thuis gemaakt moet worden.

De afdeling leerplicht van de gemeente en het schoolbestuur worden hiervan op de hoogte gesteld, aangezien het hier een officiële schorsing betreft. Alleen de directie kan het besluit nemen tot schorsing en dit wordt vastgelegd in een brief die ouders dienen te krijgen voor de schorsing plaatsvindt.

In geval van herhaling kan de school overgaan tot schorsing van meerdere dagen. In dat geval wordt de afdeling leerplicht van de gemeente en de onderwijsinspectie bij het vervoltraject betrokken. Ouders hebben het recht om binnen vijf werkdagen bij het schoolbestuur bezwaar te maken tegen de schorsing.

Zie het protocol schorsing en verwijdering van AWBR in de bijlage.

Antipestteam en Vreedzame school coördinatoren

Van scholen wordt verwacht dat ze een teamlid (of meerdere teamleden) belasten met de taak om het beleid ten aanzien van pesten te coördineren, die tevens als aanspreekpunt in het kader van pesten fungeert. Wij kiezen ervoor om deze taak mee te nemen in het bredere perspectief van de pedagogische opdracht van de school, en de domeinen van sociale competentie en burgerschapsvorming.

Ons anti pest team op school bestaat uit:

- **De Vreedzame school coördinatoren (Sabine Kuiper en Kris Vonk)**
- **De vertrouwenspersonen (Jaqueliën Ossewaarde en Rozemarijn de Heer).**

Zij ondersteunen de leerkracht, de IB-er en de directeur bij het voorkomen van en oplossingen bij situaties waarin gepest wordt.

Na beoordeling van de situatie wordt de expertise van de bovenstaande personen ingeschakeld.

De taken van een 'antipestcoördinator' zijn op onze school opgenomen in de taken van de coördinator Vreedzame School en de vertrouwenspersonen.

De taakomschrijving ziet er als volgt uit:

- Ontwikkelen, actualiseren en levend houden van beleid en aanpak m.b.t. burgerschap/De Vreedzame School binnen het curriculum en het sociaalpedagogische klimaat van de school.
- Het bijhouden van literatuur over vakdidactisch onderwijs en zich op de hoogte houden van onderzoek en ontwikkelingen mede in het kader van de wet BiO.
- Adviseren bij de keuze, aanpak en implementatie van nieuwe methodes en/of materialen of software op het terrein van burgerschap/De Vreedzame School.
- Op verzoek fungeren als vraagbaak en luisterend oor voor collega's, ondersteunen van beginnende collega's op het betreffende vakgebied, bieden van klassenconsultatie en nabespreking.

- Bijdragen aan de versterking van de inhoudelijke kennis en didactiek in het team op het vakgebied.
- Directie adviseren naar aanleiding van de analyse van kengetallen (bijv. de Veiligheidsthermometer) bij het bieden van een passend onderwijsaanbod op het vakgebied.
- Bewust bezig zijn met goed (vakdidactisch) onderwijs, experimenteren en onderzoeken. Deelnemen aan conferenties en studiedagen en informatie doorspelen.
- Bewaken van de kwaliteit van de uitvoering van het programma De Vreedzame School.
- Zorg dragen voor afname kwaliteitszorginstrument Vreedzaam (waaronder Vragenlijst Groepsklimaat, Veiligheidsthermometer, Borgingsinstrument).
- De Vreedzame School agenderen in de teamvergaderingen.
- Scholen en coachen nieuwe leerkrachten.
- Fungeren als contactpersoon voor De Vreedzame Wijk.
- Organiseren ouderbijeenkomsten rondom De Vreedzame School.
- Verzorgen van de nieuwsbrieven voor ouders over De Vreedzame School.
- Het zorg dragen voor de zichtbaarheid van De Vreedzame School in lokalen, gangen en andere plekken in en om het gebouw.
- Verzorgen van de jaarlijkse mediatorentraining.
- Ondersteunen bij of uitvoeren van een no-blame aanpak in een groep.
- Fungeren als contactpersoon voor de leerling mediatoren; regelmatig (in de jaarplanning vastgelegd) momenten van evaluatie en overleg.
- Het coördineren van anti-pestbeleid staat in de Memorie van toelichting bij de wet beschreven als volgt: De coördinator anti-pestbeleid geeft beleidsadviezen naar aanleiding van de afhandeling van klachten, altijd met een preventieve werking.
- De coördinator anti-pestbeleid fungeert als klankbord voor collega's die vragen hebben over pesten en de aanpak ervan.
- Twee keer per jaar agenderen van een overleg van het anti pest team.

Ouders betrekken bij het veiligheidsbeleid

Opvoeden is een gezamenlijk terrein van ouders en leerkrachten. Dit doen we samen en hier moeten we met elkaar over blijven praten. We nemen ouders daarin heel serieus. De volgende afspraken zijn er -op het gebied van het betrekken van ouders bij het veiligheidsbeleid- gemaakt:

- Na een incident (fysiek) worden ouders op de hoogte gebracht van het incident en de oplossing. Dit gebeurt bij voorkeur dezelfde dag.
- We schatten als professionals in wanneer er een incident van belang is om aan ouders te melden. Mochten we hier een verkeerde inschatting van maken bij een leerling, dan horen we dit graag van de ouders.
- We lossen alle conflicten op en de voorkeur heeft om de conflicten op school op te lossen. Soms lukt dit echter niet direct of dezelfde dag.
- We vragen van ouders om samen met ons het conflict op te pakken, wanneer het toch blijkt niet opgelost te zijn op school. Wij staan er dan voor open dat ouders bij ons langs komen voor overleg, zodat we hierin samen op kunnen trekken.
- Melden van conflicten of vragen over de oplossing of over het conflict zelf kunnen aan de leerkracht gesteld worden. De leerkracht zoekt uit wat er gebeurde, indien hij er zelf niet bij aanwezig was. De leerkracht is het eerste aanspreekpunt.
- Merken ouders een patroon of worden de zorgen te groot, dan nodigen wij hen uit dit altijd te melden bij de leerkracht of de intern begeleider.

Fases van ouderparticipatie Vreedzaam:

Fase 1: Ouders hebben ooit van Vreedzaam gehoord

Fase 2: Vreedzaam is zichtbaar in de school en ouders krijgen regelmatig updates.
 Fase 3: Ouders hebben kennis over de methodiek
 Fase 4: Ouders zijn drager van Vreedzaam en hebben ruimte om mee te bepalen hoe nu verder.

Momenteel zitten wij als school tussen fase 2 en 3 in. Met de ambitie om fase 4 te bereiken. Om er voor te zorgen dat de veiligheid in en om de school iets wordt waarvoor ouders en school zich gezamenlijk verantwoordelijk voelen, gaan we met ouders het gesprek aan. Dat doen we door te gaan experimenteren met een oudergroep Vreedzaam (klankbordgroep). In 2018 zal hier voor het eerst mee geëxperimenteerd worden.

Elementen (fase 3) om over na te denken in de toekomst zijn:

- Oudermediatie
- Workshops, meer kennis over Vreedzaam

Prioriteiten en plan van aanpak

Opgesteld op 24-05-2017, Kris, Sabine, Helmi, Audrey

1. Lessen moeten gegeven worden in de groepen 1x per week.
Hoe gaan we dit doen? Wat heeft het team nodig om dit te doen? Is er controle of sturing nodig?
2. Zichtbaarheid van de vreedzame school voor ouders.
3. Wat is de grondwet van onze school?
4. Meer focus op Vreedzaam in de school en (voorlopig) minder in de wijk.
5. De organisatie van de leerlingenraad en de groepsvergaderingen die hieraan vooraf gaan. Hoe zetten we dit op? Lukt het de leerkrachten om dit NU op te pakken?
6. Hoe is het toezicht geregeld op school? Zowel binnen als buiten op het plein.
7. Mediawijsheid → protocol

2016-2017	Wie?	2017-2018	Wie?
- Zichtbaarheid van de mediators is vergroot. Ze hebben een actieve houding en hebben hun hesjes aan.	Sabine	1. Er wordt met het team besproken wat er nodig is om de lessen daadwerkelijk te geven. Observaties van de coördinatoren VS bij collega's.	Audrey, sept
- Er is een duidelijke jaarplanning met hierin de blokken, de afname van de veiligheidsthermometer, de mediatorentrainingen en bijeenkomsten en de 6 bijeenkomsten van de stuurgroep (VS, IB, DIR)	Sabine & Kris	2. Nieuwe leerkrachten worden allemaal geschoold.	Sabine, Kris en Audrey
- Er is 4 keer per jaar een VL ingepland met als thema Vreedzaam.	Audrey	3. De grondwet wordt vastgesteld	Audrey, sept
- Het sociale beleidsplan van de VS is klaar en beschikbaar op de website en voor ouders.	Audrey	4. We zetten de leerlingenraad even stop en brengen focus aan op de mediators en de schoolontwikkeling. Er kan wel een leerlingen commissie opgesteld worden wanneer er zich een vraag voordoet.	Kris (en Sabine) sept.
- Er is een stappenplan voor conflicthantering in de klassen.	Audrey		Sabine
- Er is een voorstel voor de grondwet			

<ul style="list-style-type: none"> - De toezichtsafspraken voor binnen en buiten zijn duidelijk en worden geëvalueerd en staan in het sociaal veiligheidplan. - Er is een protocol storend gedrag. Dit komt op de website. - Anti pest coördinator taken worden bekeken en waar nodig bijgesteld en gemaïld aan Audrey 	Sabine en Kris	5. De wijkactiviteiten kosten minder energie van leerlingen, leerkrachten en coördinatoren.	Sabine
	Sabine en Kris	6. We gaan werken volgens het geplande jaarrooster en komen 6 keer per jaar bij elkaar en hebben 4 vergaderlunches.	Allen
	Audrey	7. We oriënteren ons op het werken met een stuurgroep Vreedzaam/klankbordgroep waar ouders aan deelnemen. Vanuit daar willen we verder kijken wat er nodig is.	Werkgroep school en ouders, vreedzaam
	Helmi	8. De analyse van de veiligheidsthermometer wordt geprofessionaliseerd	Kris en Caroline Verhoeff
Kris en Sabine			

Bijlagen

- Bijlage 1: Grondwet van de school en groepsregels
- Bijlage 2: Escalatieladder
- Bijlage 3: Stroommodel pesten (anti pestteam)
- Bijlage 4: Veiligheidsthermometer Groep 2 t/m 4
- Bijlage 5: beschrijving stappen No blame methodiek

leonardo
da
vinci
school

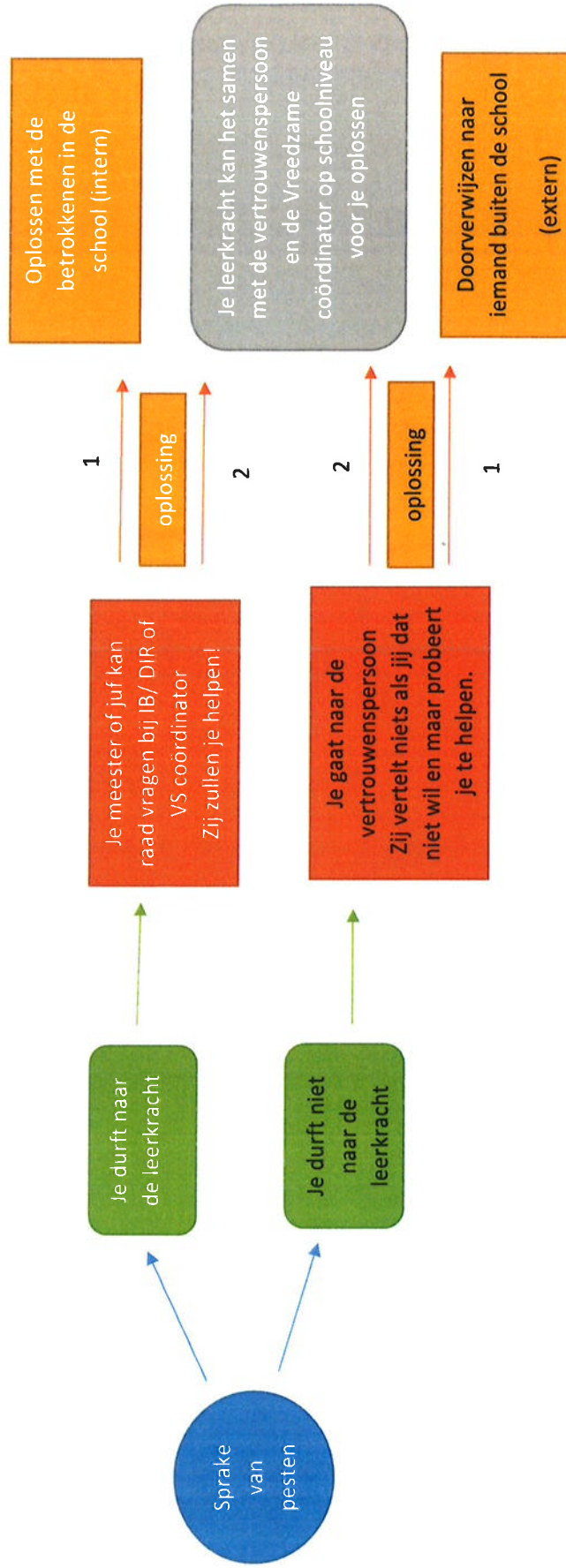
- de school is van ons allemaal
- we benaderen elkaar positief
- samen leren in een rustige werksfeer
- we horen en helpen elkaar
- conflicten lossen we op
- we stoppen als de ander dat wil
- we missen je als je er niet bent

Stroommodel melden pesten

ANTI-PEST team:

- Betrokken leerkracht
- Vertrouwenspersoon (Jaqueline Ossewaarde en Rozemarijn de Heer)
- Vreedzame school coördinatoren: Sabine Kuiper, Kris Vonk
- Intern begeleider: Helmi Wingens
- Directie: Audrey Verschuren

VEILIGHEIDSTHERMOMETER GROEP 2 T/M 4

Naam leerling:

groep

School:

Schooljaar:

Afnamedatum:

NEE

JA

		
1. Ben je deze week weleens bang geweest in de klas?		
2. Ben je deze week weleens bang geweest in school? (bijvoorbeeld in de gang of het toilet)		
3. Ben je deze week weleens bang geweest op de speelplaats?		
4. Ben je deze week weleens bang geweest toen je van huis naar school liep of fietste?		
5. Ben je deze week weleens geschopt of geslagen?		
6. Ben je deze week op school weleens uitgescholden?		
7. Ben je deze week op school weleens uitgelachen?		
8. Ben je deze week op school weleens gepest?		

VEILIGHEIDSTHERMOMETER GROEP 5 T/M 8

Naam leerling:

groep

School:

Schooljaar:

Afnamedatum:

Hoe veilig voelde ik me de vorige weken:

Zet een cirkel om jouw antwoord of klik het aan.

1. In de klas voelde ik me...	veilig	beetje veilig	beetje onveilig	onveilig
2. In de school voelde ik me...	veilig	beetje veilig	beetje onveilig	onveilig
3. Rond de school voelde ik me...	veilig	beetje veilig	beetje onveilig	onveilig
4. Tussen school en thuis voelde ik me...	veilig	beetje veilig	beetje onveilig	onveilig

De vorige weken....

Zet een cirkel om jouw antwoord of klik het aan.

5. Ben ik gepest	nooit	soms	vaak	altijd
6. Ben ik uitgescholden of bedreigd	nooit	soms	vaak	altijd
7. Was ik bang voor bepaalde jongens/meisjes	nooit	soms	vaak	altijd
8. Had ik last van schoppen, slaan of andere handtastelijkheden	nooit	soms	vaak	altijd
9. Ben ik gepest op internet of door sms?	nooit	soms	vaak	altijd

Bijlage 5:

De No Blame aanpak bij pesten.

Op iedere school wordt er in meer of mindere mate door de kinderen geplaagd of gepest. Kinderen leren hier over het algemeen op een gezonde manier mee omgaan. Leerkrachten en ouders hebben als volwassenen de taak om de kinderen hierin goed te begeleiden. Soms wordt plagen pesten en neemt het pesten een vorm en omvang aan die onacceptabel is. Wij nemen die signalen serieus en gaan dan over tot een structurele aanpak (de 'No Blame aanpak'). Hieronder volgt een beschrijving van deze methode, welke bestaat uit zeven stappen.

1) Individueel gesprek met de kinderen die gepest worden. Hierin wordt besproken door wie het kind belaagd wordt, wat er gebeurt en wat voor effect dat heeft op hem of haar als persoon. Het kind krijgt als opdracht in een verhaaltje of tekening tot uitdrukking te brengen hoe hij/zij zich voelt, met de vraag of dit gebruikt mag worden in het gesprek met andere leerlingen, eventueel zonder zijn of haar naam erbij te noemen.

2) Gesprek met betrokken leerlingen (bij voorkeur 6 tot 8 leerlingen). Deze groep wordt samengesteld uit pesters, meelopers zowel als leerlingen met een positieve groepsinvloed. De slachtoffers doen hieraan niet mee. Deze groep wordt "de actiegroep" genoemd.

3) Het probleem wordt uitgelegd. Hiervoor wordt de tekening of het verhaal gebruikt, waarmee verteld wordt hoe het slachtoffer zich voelt. Het gaat niet om details of welles/nietes discussies. Er wordt niet beschuldigd, noch worden er daders aangewezen. De situatie is dat enkele klasgenoten zich op dit moment doodongelukkig voelen. Niemand hoeft bang te zijn voor straf, iedere beschuldiging draagt immers de kiem in zich voor hernieuwd intensiever en ondergronds pesten.

4) Gezamenlijke verantwoordelijkheid. Aan de actiegroep wordt uitgelegd dat in een groep ieder medeverantwoordelijk is voor hoe anderen zich voelen. En dat iedereen er een bijdrage aan kan leveren hoe anderen zich voelen. Sterker nog, iedereen heeft altijd invloed. Als jij stil, rustig bent en je nooit ergens mee bemoeit, heb je ook invloed.

5) De deelnemers wordt gevraagd met ideeën te komen die er toe bijdragen dat de betreffende leerlingen zich gelukkiger gaan voelen. Dit kan er eerst toe leiden dat de leerlingen tips hebben voor het slachtoffer. Dat is prima. Er vindt dus een omkering plaats: de leerlingen geven tips aan het slachtoffer en krijgen te horen 'fijn dat jullie meedenken en dat jullie op deze manier de ander helpen'. Daarna wordt gevraagd of er ook dingen zijn die zij zelf kunnen en willen doen om er voor te zorgen dat de ander zich prettiger voelt. De kinderen worden aangemoedigd en krijgen positieve feedback, maar er worden geen beloftes tot gedragsverbetering afgedwongen.

6) Het probleem wordt nu aan de groep overgelaten. De leerlingen krijgen verantwoordelijkheid en vertrouwen om op een positieve manier invloed uit te kunnen oefenen: door mee te denken en mee te helpen. Er wordt afgesproken dat we de voortgang regelmatig bespreken.

7) Wekelijks overleg. Met de actiegroep, en ook met de gepeste kinderen, wordt regelmatig individueel en groepsgewijs besproken hoe de zaken nu lopen. Wat is er verbeterd? Wat kan nog beter? Hoe gaan jullie dat doen? Uit voorgaande ervaringen is gebleken dat al snel verbetering zal optreden.

Het lijkt erop dat je met de No Blame aanpak geen stevige actie onderneemt, omdat er niet wordt beschuldigd en bestraft. De methode moedigt echter de empathie van kinderen aan, spreekt de eigen en de gedeelde verantwoordelijkheid aan en is oplossingsgericht. Het is belangrijk dat leerkrachten, leerlingen en ouders open staan voor deze aanpak. Wij nemen signalen van kinderen en ouders serieus en willen het vaak ongrijpbare gedrag op een wijze manier aanpakken, omdat we geloven in de positieve krachten van alle kinderen. Wij willen een situatie waarin iedereen zich beter voelt.

Tips voor ouders. Wat kunt u als ouders doen? Uw kind zal wellicht thuis vertellen over de actiegroep en de gesprekken die zij daarover hebben. U kunt zelf daar op in haken door te vragen naar de goede ideeën, en hoe uw kind dat aanpakt. Laat de ideeën vooral uit de kinderen zelf komen. Geef uw kind hiervoor complimenten, spreek uw waardering uit. Uw interesse zal de kinderen zeker stimuleren.

